

Κοσμά. Γ. Το παιχνίδι ρόλων στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας, Πρακτικά του 2^{ου} Forum Νέων Επιστημόνων, Θέατρο και Θεατρικές Τεχνικές στην Αγωγή και την Εκπαίδευση, Στο Σ. Παπαδόπουλος (επιμ.), *Θέατρο και θεατρικές τεχνικές στην αγωγή και την εκπαίδευση* (σς 200-206). Αθήνα [ISBN: 978-618-82007-1-5]

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Γεωργία Κοσμά

Εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας, 1^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης
georgiakosma71@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία προσεγγίζει το παιχνίδι ρόλων ως μια θεατρική τεχνική η οποία εφαρμόστηκε κατά το σχολικό έτος 2013-2014 στα πλαίσια της διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας με τους μαθητές ενός τμήματος της Γ τάξης του 1^{ου} Πρότυπου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Αλεξανδρούπολης. Η εφαρμογή αυτής της θεατρικής τεχνικής έδειξε ότι το παιχνίδι ρόλων μπορεί να προσφέρει συνθήκες για ουσιαστική ενίσχυση της ατομικής πορείας κάθε μαθητή για την οικοδόμηση της γνώσης και προάγει την ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων συντελώντας στην πολυαισθητηριακή ανάπτυξη της γλωσσικής ευχέρειας. Στην εργασία περιγράφονται τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου και αποδεικνύεται ότι το θέατρο αποτελεί ένα σημαντικό όχημα για την αποδοχή του άλλου, μια κινητήριο δύναμη για την αυτοενθάρρυνση της δημιουργικότητας και τη βελτίωση της αυτοεικόνας των μικρών μαθητών. **Λέξεις κλειδιά** ανάπτυξη της γλωσσικής ευχέρειας, αυτοενθάρρυνση της δημιουργικότητας, κινητήριο δύναμη

Abstract

This paper approaches role playing as a drama technique that was used within the scope of teaching English to the pupils of the third grade of the 1st Model Experimental Primary School of Alexandroupoli during the 2013-2014 school year. Putting the above drama technique into practice can offer conditions for significant reinforcement of pupils' individual process towards knowledge construction and the development of various dexterities contributing, thus, to the multisensory development of their linguistic fluency. The paper describes the traits of the target group and proves that theatre constitutes a considerable vehicle for accepting the other and a driving force for self fostering young pupils' creativity and enhancing their self image.

Keywords development of linguistic fluency, self fostering creativity, driving force

Η ετερογένεια στη σχολική τάξη

Η ετερογένεια αποτελεί αδιαμφισβήτητα χαρακτηριστικό γνώρισμα της σχολικής τάξης. Η διαφορετικότητα αυτή αφορά, ανάμεσα σε άλλα, την κοινωνικοπολιτιστική προέλευση των μαθητών, το μαθησιακό προφίλ, τη δική τους στάση απέναντι στο σχολείο. Η στάση των μαθητών επηρεάζεται από τα διαφοροποιημένα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα των παιδιών και από το νόημα που αποδίδουν σε αυτό που γίνεται στο σχολείο, δηλαδή από τις προσδοκίες που έχουν. (Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών, Τόμος Β, 2011: 20) Οι μαθητές μας έρχονται στο σχολείο φέρνοντας μαζί τους καθημερινά, εκτός από τον απαραίτητο σχολικό εξοπλισμό, και ένα πλήθος άλλων στοιχείων τα οποία συνθέτουν τη μοναδικότητα του καθενός. Οι μαθητές μας δεν προέρχονται απαραίτητα από την ίδια χώρα, δεν έχουν την ίδια μητρική γλώσσα, δεν μαθαίνουν με την ίδια ταχύτητα, δεν βιώνουν σε ένα είδος οικογενειακού περιβάλλοντος, δεν αντιλαμβάνονται τη ζωή με τον ίδιο τρόπο, στοιχεία τα οποία καθρεφτίζουν κατ'επέκταση την διαφορετικότητα στην ίδια την κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί επομένως καλούμαστε στην καθημερινή μας πραγματικότητα να αντιπαραβάλλουμε αυτόν τον μεγάλο όγκο αρνητικών δεδομένων με το μόνο κοινό χαρακτηριστικό των μαθητών μας-το γεγονός ότι είναι παιδιά. Όπως αναφέρεται και στη διεθνή βιβλιογραφία, τα χαρακτηριστικά και οι δεξιότητες που αναπτύσσουν τα παιδιά είναι το αποτέλεσμα πολυσύνθετων αλληλεπιδράσεων μεταξύ έμφυτων ικανοτήτων και περιβαλλοντικών ερεθισμάτων και εμπειριών. (Shorrocks, in Brumfit, et al, 1991: 260) Αυτό ακριβώς το πλαίσιο λειτουργίας το εξασφαλίζει το σχολικό εγχειρίδιο αγγλικής γλώσσας για την Γ Δημοτικού Magic Book 2 αξιοποιώντας τις '7 αρχές (σχέσεις, κανόνες, συνήθειες, δικαιώματα, υποχρεώσεις, σεβασμός και ανταμοιβές), τις οποίες η Red (2005) προτείνει για τη δημιουργία ενός ευχάριστου, θετικού για μάθηση και δημιουργία περιβάλλοντος τάξης.' (Δενδρινού, 2013: 90)

Το παιχνίδι ρόλων

Στη διεθνή βιβλιογραφία η διδασκαλία ορίζεται ως η διευκόλυνση της μάθησης. Προκειμένου αυτή να είναι αποτελεσματική, οφείλουμε οι εκπαιδευτικοί να ανακαλύψουμε τι είναι αυτό που γνωρίζουν και μπορούν να κάνουν τα παιδιά και στη συνέχεια να αρχίσουμε να οικοδομούμε πάνω σε αυτό παρέχοντας υποστήριξη σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. (Shorrocks, in Brumfit, et al, 1991: 271-272) Ομολογουμένως, οφείλουμε ως εκπαιδευτικοί να εκτιμούμε πάντα την καταλληλότητα των συνθηκών, των ρυθμών, πριν προβούμε στην αξιοποίηση της ικανότητας των παιδιών να παίζουν. Θεωρώ πως είναι σημαντικό, όταν κάνουμε κάτι, να έχουμε λόγο

για να το κάνουμε, να έχουμε δηλαδή κάτι που θέλουμε να πούμε, να υπάρχει ένα νόημα για την πράξη μας. Το σχολικό εγχειρίδιο Αγγλικής Γλώσσας για τη Γ δημοτικού Magic Book 2 μέσα από 10 ιστορίες κοινωνεί 10 διδάγματα στους μαθητές. Το παιχνίδι ρόλων εξασφαλίζει με άρτιο τρόπο την εμπέδωση αυτών των διδαγμάτων βιωματικά, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν παίζοντας, αλληλεπιδρούν, χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τη γλώσσα στόχο, χωρίς να εμπλέκονται σε διαδικασίες συνειδητής ανάλυσης αυτής και αναπτύσσουν δεξιότητες ζωής. (Khan, in Brumfit, et al, 1991: 144) Ό, τι κάνουμε, πρέπει να έχει νόημα για τα παιδιά. Οι δραστηριότητες πρέπει να έχουν παιδαγωγική σκοπιμότητα, να προσφέρουν πολλαπλές διαδρομές μάθησης για όλους τους τύπους μαθητών (Δενδρινού, 2013: 85-89), διότι διαφορετικά μετατρέπονται σε ένα αγχωτικό μάθημα. Βεβαίως, δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι όλα αυτά μπορούν να εφαρμόζονται καθημερινά. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην πλήρη εξάντληση μας ως εκπαιδευτικών. ‘Τόσο όσο’ θεωρώ ότι είναι η φράση που θα βοηθήσει τον καθένα από εμάς να αποφασίσει για την συχνότητά που τον εξυπηρετεί να αναδιατάσει τα δεδομένα του. Το παιχνίδι ρόλων συγκαταλέγεται στις παιδαγωγικές πρακτικές τις οποίες προωθεί το Magic Book 2 μέσω του ΠΕΑΠ (Πρόγραμμα Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη παιδική ηλικία) και οι οποίες αποβλέπουν στην ανάπτυξη του σεβασμού για τον εαυτό και τον Άλλο, στην αγάπη για την αγγλική γλώσσα, καθώς και στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας και εν τέλει στην αφύπνιση της δημιουργικής έκφρασης μέσω της αγγλικής γλώσσας. Στο πλαίσιο της σύγχρονης γλωσσοπαιδαγωγικής και μαθησιοκεντρικής προσέγγισης (learning by doing approach), την οποία εξασφαλίζει το ΠΕΑΠ, το παιχνίδι ρόλων ενισχύει την ανάπτυξη θετικής στάσης των μικρών μαθητών απέναντι στην αγγλική γλώσσα και προάγει την ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων.

Το σχολικό έτος 2013-2014 χρησιμοποίησα τη συγκεκριμένη θεατρική τεχνική με τη μορφή δομημένου αυτοσχεδιασμού με ένα τμήμα της Γ τάξης. Η ομάδα στόχος αποτελούνταν από 22 μαθητές ηλικίας 8 ετών, 8 κορίτσια και 14 αγόρια. Το εν λόγω τμήμα αποτελούσε χαρακτηριστικό παράδειγμα ανομοιογενούς τμήματος (mixed ability class) καθώς σε αυτό ενυπήρχαν μαθητές με διαφορετικό μαθησιακό προφίλ, διαφορετικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας, ένας με ΔΕΠΥ (Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα), δύο αλλόγλωσσοι. Στο σχολείο μου τα παιδιά διδάσκονται αγγλικά από την Α τάξη. Η διδασκαλία αναπτύσσεται στον άξονα της παιγνιώδους προσέγγισης της γλώσσας (τραγούδια, ρίμες, ομαδικά παιχνίδια, ζωγραφιές). Έπειτα από συζήτηση που επιδίωξα να έχω με τη συνάδελφο εκπαιδευτικό, η οποία συνεργάστηκε με τους συγκεκριμένους μαθητές στην Α και Β τάξη, συμπέρανα ότι θα ξεκινούσα μια συνεργασία με υπερενθουσιώδη παιδιά, αρκετά θορυβώδη, τα οποία βαριούνται γρήγορα, έχουν ανάγκη να κινούνται μέσα στην τάξη, μαλώνουν μεταξύ τους χωρίς ιδιαίτερο λόγο, μερικά είναι πολύ ευαίσθητα, κάποια

ανταγωνίζονται το ένα το άλλο. (Brumfit, et al, 1991: 20) Πραγματικά, αποδείχθηκε ότι περί αυτού επρόκειτο.

Στην πρώτη μας συνάντηση κάποιοι μαθητές και μαθήτριες δήλωσαν με υπερηφάνεια, επιδιώκοντας να εντυπωσιάσουν, ότι κάνουν μαθήματα αγγλικών και εκτός σχολείου. Στη αρχή του σχολικού έτους αφιερώσαμε αρκετές διδακτικές ώρες σε θεατρικό παιχνίδι σε μια προσπάθεια καλύτερης γνωριμίας των μαθητών μεταξύ τους και διαμόρφωσης της αίσθησης της ομάδας μέσα στο τμήμα, μια προσπάθεια η οποία αν και υπήρξε χρονοβόρα, με αρκετό θόρυβο και αναστάτωση στην οργάνωση της τάξης (θέσεις θρανίων κλπ), ωστόσο είχε αποτέλεσμα διότι απέδειξε ότι τελικά η μεγαλύτερη απειλή ενός καλά οργανωμένου μαθήματος δεν είναι τόσο ο θόρυβος που εμπεριέχεται σε κάποιες δραστηριότητες αλλά η έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των μαθητών για την όλη διαδικασία του μαθήματος. Στο τέλος κάθε ενότητας και πάντα σε εθελοντική βάση δοκιμάζαμε χορωδιακά να επαναλαμβάνουμε τους διαλόγους της κάθε ιστορίας και συζητούσαμε το νόημα που θέλει να μας περάσει η ιστορία. Μετά από διαλογική συζήτηση με τους μαθητές για τις ανάγκες κάθε σκηνής, φτιάχναμε στην τάξη μικρές κατασκευές/ζωγραφίες και όποιοι επιθυμούσαν και είχαν τη δυνατότητα, έφερναν από το σπίτι υφάσματα, κοστούμια, ρούχα και μικροαντικείμενα προκειμένου να κατασκευάσουμε ένα στοιχειώδη χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις σκηνικό χώρο. Οι ρόλοι δίνονταν ανάλογα με την εκδήλωση ενδιαφέροντος αφού προηγούνταν μια προσπάθεια εμβάθυνσης αυτών και διερεύνησης των σημασιών που ήταν απαραίτητες για την φανταστική κατάσταση προκειμένου οι μαθητές να συμμετάσχουν ‘με ενεργητικές όλες τους τις αισθήσεις, να συναισθανθούν και να κατανοήσουν τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι ρόλοι και οι καταστάσεις και να αναλάβουν την ευθύνη για τη συμπεριφορά τους, να προσαρμόσουν τη δράση τους στις απαιτήσεις που απορρέουν από το μυθοπλαστικό περιβάλλον’. (Παπαδόπουλος, 2010: 213) Αν υπήρχε μεγάλο ενδιαφέρον για τον ίδιο ρόλο, οι μαθητές ψήφιζαν εάν θα δοθεί σε όλους τους ενδιαφερόμενους ή εάν θα τραβούσαν κλήρο. Αναφορικά με τους διστακτικούς μαθητές, τους ενέπλεκα σε ρόλους πλήθους, σκέψης κλπ.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο ανοιχτών και κλειστών ερωτήσεων, ώστε να αξιολογήσουν όλη τη διαδικασία. Παρατίθενται κάποια σχόλια από τις απαντήσεις που έδωσαν:

‘Εμένα μου άρεσε πολύ που παίζαμε θέατρο.’ ‘Στην αρχή ντρεπόμουν λίγο, αλλά δεν το είπα σε κανέναν. Μετά πέρασα τέλεια.’ ‘Θέλω και του χρόνου να παίζουμε θέατρο στο μάθημα των αγγλικών.’ ‘Μακάρι να παίζαμε θέατρο σε όλα τα μαθήματα.’ ‘Όταν μεγαλώσω θα γίνω ηθοποιός.’ ‘Δεν μου άρεσε που δεν έγινα βασιλιάς, αλλά γέλασα πάρα πολύ όταν ο βασιλιάς βγήκε χωρίς ρούχα.’ ‘Ήταν πολλά τα λόγια αλλά με βοήθησε ο Δήμος.’ ‘Χάρηκα πολύ που η Ιφιγένεια μου έδωσε το στέμμα που έφτιαξε.’ Με όχημα τις περιστάσεις επικοινωνίας τις οποίες προσφέρουν οι 10 ενότητες του

Magic Book 2 για την αξιοποίηση της συγκεκριμένης θεατρικής τεχνικής, και οι οποίες αποτελούν ιδιαίτερα δυναμικά γλωσσικά περιβάλλοντα (Παπαδόπουλος, 2010: 148), δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να λειτουργήσουν ομαδοσυνεργατικά, να καλλιεργήσουν τις εκφραστικές και δημιουργικές τους δεξιότητες και να παράγουν προφορικό λόγο μέσα από την ανάπτυξη της βιωματικής και συνεργατικής μάθησης. Η έμφαση επικεντρώθηκε στην απόκτηση γλωσσικής ευχέρειας και όχι στην εξάσκηση μορφοσυντακτικής ακρίβειας. Για το λόγο αυτό προσπαθούσα να κάνω κάθε φορά όσο το δυνατόν λιγότερες διορθώσεις, προκειμένου η ατμόσφαιρα να είναι άτυπη και μη ανταγωνιστική. (Scott, et al, 1990: 42) Οι μαθητές ενεπλάκησαν σε πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας, δημιούργησαν, έμαθαν να συνεργάζονται, μοιράστηκαν ιδέες και συναισθήματα, καλλιέργησαν κριτική και δημιουργική σκέψη, γεγονός το οποίο συνέβαλε στην ανάπτυξη αυτοπεποίθησης και στην επίτευξη αυτονομίας στη μάθηση. Κάνοντας πράγματα με ενδιαφέρον τρόπο, μεταφέροντας τις γνώσεις και τις ικανότητές τους από ένα περιβάλλον και προσαρμόζοντας τα σε ένα διαφορετικό-βγάζοντας δηλαδή κάτι έξω από το οικείο του περιβάλλον και κάνοντάς το να λειτουργήσει σε ένα άλλο, το παιχνίδι ρόλων έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να λειτουργήσουν αποτελεσματικά σε διαφορετικές καταστάσεις και περιστάσεις επικοινωνίας, να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τη γλώσσα στόχο (σε προσομοίωση) όπως ομιλείται σε συνήθεις περιστάσεις διαπροσωπικής επικοινωνίας, μεταφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο αυτό που έμαθαν στη δική τους πραγματικότητα. (Οι Ξένες Γλώσσες στο Σχολείο, 2011: 61) Το βίωμα ρόλων, τους έδωσε τη δυνατότητα να 'αλλάξουν αντιλήψεις για καταστάσεις.' (Παπαδόπουλος, 2013: 214) Οι μαθητές έπαψαν να είναι παθητικοί δέκτες της νέας γνώσης. Αντιθέτως, συμμετείχαν πιο ενεργητικά στη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης της αγγλικής γλώσσας. Έμπαιναν στη διαδικασία της μάθησης με προσωπικό ενθουσιασμό και θέληση, μάθαιναν πολύ πιο γρήγορα και κατανοούσαν βαθύτερα από ότι εάν αναγκάζονταν να το κάνουν. (Woolland, 2010: 49) Ο χαρακτήρας του μαθήματος έγινε περισσότερο μαθητοκεντρικός. 'Ένα τέτοιο μαθητοκεντρικά οργανωμένο περιβάλλον, το οποίο επιτρέπει στον κάθε μαθητή να χρησιμοποιεί τις δικές του μαθησιακές διαδρομές, τους δικούς του τρόπους και στρατηγικές απόκτησης γνώσεων αλληλεπιδρώντας με τους άλλους, συμβάλλει στην σχολική κοινωνικοποίηση και διασφαλίζει την επιτυχία της εκμάθησης της ξένης γλώσσας.' (Δενδρινού, 2013: 45) Εξάλλου, όταν το διδακτικό υλικό συσχετίζεται άμεσα με την πραγματική ζωή, η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας εξελίσσεται σε μια ευχάριστη, αυτόματη και σχετικά εύκολη διαδικασία και η νέα γνώση αποθηκεύεται στη μνήμη για μεγάλο χρονικό διάστημα. (Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. Τόμος Β, 2011: 35) Αυτό με τη σειρά του επιτρέπει να ισχυροποιηθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες κάθε μαθητή και δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να συνειδητοποιήσει την ιδιαιτερότητα της δικής του προσέγγισης και

των δικών του στρατηγικών μάθησης. (Meirieu P., La Pedagogie entre le dire et le faire, ESF Paris, 1999. Στο Σφυρόερα, 2004: 40-41)

Διαπιστώσεις

Λαμβάνοντας πάντα υπόψη την ατομικότητα κάθε παιδιού, διαπιστώνει κανείς ότι η εμπλοκή των παιδιών σε δραματικά περιβάλλοντα εξασφαλίζει μια πιο ενεργό συμμετοχή αυτών στη μάθηση. Τους οδηγεί σε μια κατάσταση βιωματική καθώς ζούνε γεγονότα και κατακτούνε τη γλώσσα μέσα από ρόλους και όχι μέσα από γραμματικοσυντακτικές πληροφορίες. (Halliwell, 1992: 7) Το παιχνίδι ρόλων συντελεί στην επίτευξη τόσο των γενικών παιδαγωγικών όσο και των επιμέρους γνωστικών στόχων τους οποίους υπηρετεί το ΠΕΑΠ. Λειτουργεί ως εργαλείο εξασφάλισης κινήτρων μάθησης και είναι αυτό που θα αναδείξει και θα αξιοποιήσει κατά τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης εκείνα τα στοιχεία που ενώνουν και όχι αυτά που διαχωρίζουν τους μαθητές. Μερικά από αυτά τα κοινά γνωρίσματα των μικρών μαθητών είναι το γεγονός ότι διαθέτουν πλούσια φαντασία, απολαμβάνουν να μιλούν και να κινούνται, αντιλαμβάνονται νοήματα χωρίς απαραίτητα να κατανοούν κάθε λέξη μαθαίνουν ευκολότερα/ πιο ευχάριστα με πλάγιες μεθόδους κλπ.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι το παιχνίδι ρόλων στη διαδικασία διδασκαλίας μάθησης της αγγλικής γλώσσας συμβάλλει στην 'καθιέρωση ενός αποτελεσματικού γλωσσικού περιβάλλοντος στο σχολείο καθώς δίνει έμφαση στη χρήση της γλώσσας, και, επομένως, στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας των παιδιών βοηθώντας τα να χρησιμοποιούν το λόγο σε κάθε περίπτωση με δημιουργικό και στοχαστικό τρόπο. Επιπλέον, ενθαρρύνει την πολυμορφία σε τρόπους έκφρασης, δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να παίξουν πραγματικά, να εκδηλώσουν προσωπικές ανάγκες και παρορμήσεις χωρίς την αγωνία οποιασδήποτε κριτικής.' (Παπαδόπουλος, 2007: 221)

Αυτή η διαπίστωση καταδεικνύει ότι το θέατρο γενικά καλλιεργεί ψυχοπνευματικά τους μαθητές, αναπτύσσει ολοκληρωμένα την προσωπικότητά τους (Γραμματάς, 2013: 24), ενισχύει την ικανότητα αυτοέκφρασης τους, αποτελεί ένα σημαντικό όχημα, μια κινητήριου δύναμη για την αυτοενθάρρυνση της δημιουργικότητας των μικρών μαθητών. 'Στοχεύει στην ψυχαγωγία, τη συναισθηματική και ψυχοκινητική ανάπτυξη και αισθητική καλλιέργεια του παιδιού. Με βασική προτεραιότητα την απόλαυση του παιχνιδιού, αποσκοπεί στην ανάπτυξη της φαντασίας, την καλλιέργεια της επικοινωνίας στην ομάδα και στην κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας. Προτάσσει, λοιπόν, την ευχαρίστηση, τον αυθορμητισμό και την ανάπτυξη της κοινωνικής ευαισθησίας και, κατατόν τον τρόπο καθίσταται εξαιρετικό παιδαγωγικό μέσο.' (Παπαδόπουλος, 2007: 234)

Βιβλιογραφία

- Γραμματάς, Θ., (2013), *Το θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό στην εκπαίδευση και την κοινωνία*, ΥΠΘΠΑ, Αθήνα
- Δενδρινού, Β., (2013) *Τρία χρόνια ΠΕΑΠ. Από τον σχεδιασμό στην πράξη. Μελέτες για την Εφαρμογή του Προγράμματος Εκμάθησης της Αγγλικής σε Πρώιμη Παιδική Ηλικία*, RCeL, Αθήνα
- Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. *Βασικό επιμορφωτικό υλικό, Τόμος Β: Ειδικό Μέρος ΠΕ06 Αγγλικών* (Μάιος 2011), Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα.
- Οι Ξένες Γλώσσες στο Σχολείο. *Οδηγός του Εκπαιδευτικού των Ξένων Γλωσσών*, (2011), Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα.
- Παπαδόπουλος, Σ., (2007), *Με τη γλώσσα του θεάτρου*, Κέδρος, Αθήνα
- Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική του Θεάτρου*. Έκδοση Α, Σ. Π. Παπαδόπουλος, Αθήνα.
- Σφυρόερα, Μ. (2004). *Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική. Εκπαίδευση Μουσουλμανόπαιδων 2002-2004. Κλειδιά και Αντικλειδιά*, ΥΠΕΠΘ, Αθήνα.
- Brumfit, C., Moon, J., and Tongue, R. (1991) *Teaching English to Children. From Practice to Principle*. Essex: Collins.
- Halliwell, S. (1992). *Teaching English in the Primary Classroom*. New York: Longman.
- Meirieu, P. (1999) *La Pedagogie entre le dire et le faire*. Στο Σφυρόερα, Μ. (2004). *Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική. Εκπαίδευση Μουσουλμανόπαιδων 2002-2004. Κλειδιά και Αντικλειδιά*, ΥΠΕΠΘ, Αθήνα.
- Wendy, B., Scott and Lisbeth H. Ytreberg (1990) *Teaching English to Children*. New York: Longman.
- Woolland, B. (2010). *Teaching Primary Drama*. New York: Pearson Education Limited

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Η Γεωργία Κοσμά είναι εκπαιδευτικός αγγλικής γλώσσας στο 1ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης. Είναι απόφοιτος του τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου Master in Tesol του Πανεπιστημίου Εδιμβούργου. Υπηρετεί στη δημόσια εκπαίδευση από το 1994 με διδακτική εμπειρία στην Α/θμια, Β/θμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Το 2006-2007 έλαβε μέρος ως Επιμορφώτρια Π.Ε.Κ. στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης. Το 2013 συμμετείχε ως αξιολογήτρια στο Θεσμό Αριστείας και ανάδειξης καλών πρακτικών στην Α/θμια και Β/θμια εκπαίδευση. Το 2014 βραβεύθηκε με τον έπαινο καλής πρακτικής ΠΕΑΠ. Είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Ειδικών Επιστημόνων Αξιολογητών για την αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού ΠΕ-ΔΕ εκπαίδευσης. Συμμετέχει ενεργά στην ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών της επιστημονικής κοινότητας με δημοσιεύσεις άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, εισηγήσεις σε επιμορφωτικές ημερίδες και επιστημονικά συνέδρια. Τα ενδιαφέροντά της αφορούν στη

διαφοροποιημένη διδασκαλία, στην υλοποίηση καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών καθώς και στην αξιοποίηση θεατρικών τεχνικών στην εκμάθηση της αγγλικής.